

בשנת 1990 הוזמנתי כאורח כבוד למטולה לציון מלאת שמונים שנה לבניין "החדש" של בית הספר. היה זה יום חגיגי שהוקדש כולו לבית הספר במטולה.

בבית

תרצה ואזרח, האחים הקטנים, נולדו במטולה. גרנו אז בקומה העליונה של בית הפקידות.

תרצה נולדה ב-1910 ביום חורף סוער. אני זוכר את הגבי דוֹיֵד המיילדת עושה את מלאכתה, עוזרת בלידה. הכל נעשה בשקט ובסדר. אמא שכבה במיטתה זמן קצר ביותר והכל עבר בשקט ובשלום. בחוץ היתה אותו יום סערה קשה. גגות עפו, גג הרפת שלנו התרומם והתקפל לשניים...

ולמחרת התמלא ביתנו נרקיסים. כל תלמידה של אמא יצאו לעמק עיון קטפו מהנרקיסים הגדולים והיפים שצמחו שם. כל ילד הביא זר, עד שהיינו נאלצים להוציא את הזרים מהבית מפאת הריח החרף.

אחרי שנה נולד אזרח. מנין קיבל את שמו, המיוחד כעת, ובוודאי אז: ידיד של אבא, המורה פפר מיפו, סיפר שנכדו נקרא בשם אזרח. אבא התלהב: "הנה אזרח העתיד של ישראל". ואז נולד הבן במשפחתנו ונקרא שמו אזרח.⁴ וכך היינו בבית שישה ילדים: אני הבכור, אחרי צעירה ממני בשנה ומחצה ורוחמה, צעירה ממנה תמר, אחריה עמנואל ואחריו שני הקטנים.

אמא עבדה גם בהוראה וגם ניהלה את משק הבית בכוחות עצמה ובעזרת הילדים בלבד.

לא קל היה אז לנהל בית מבריק מנקיון כאשר את המים, למשל, מביאים בפחים מהמעין. אך אצלנו תמיד ניקו, הרתיחו, הקפידו מאוד על היגיינה. (עד היום איני מסוגל לאכול בלי נטילת ידיים). כך עברנו בשלום את מגיפות טיפוס הבהרות ומחלות אחרות שפשטו בזמן מלחמת-העולם וגרמו למותם של אנשים רבים, גם במטולה.

בבית הפקידות הגדול גרנו לפחות עד 1913. ה"בר-מצווה" שלי נחוג בבית זה. ההכנות לבר-מצווה החלו בבישול ובאפיה. גבי לישנסקי היתה המומחית לאפיה במטולה. בהשגחתה ולפי הוראותיה בישלו ואפו שכנות וידידות. העוגות נאפו בתנור גדול, תנור רוסי מוסק בפחמים שהיה כתוספת למטבח.